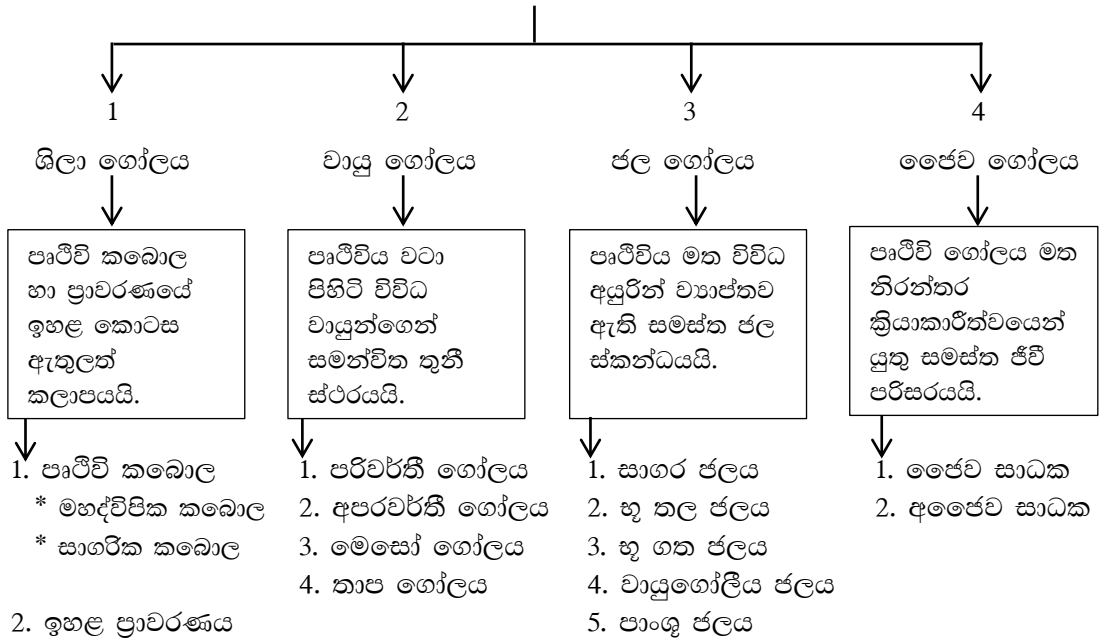

1 පාඩම- පෘථිවියේ සංයුතිය

පෘථිවියේ උප පද්ධති

* උප පද්ධති අතර අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය

මෙම උප පද්ධති නිරන්තර අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් යුක්තය.

උදා- ජලගෝලයේ ජලය වාෂ්පීකරණය මගින් වායු ගෝලයට එක් වීම

නැවත එම ජලය වර්ෂණය ලෙස පොළවට පතිත වීම

ජලය, වායුව හා පස එකතු වීමෙන් ජෛව ගෝලයේ ජෛව පරිසරය නිර්මාණය වීම

ජෛව ගෝලයේ සංරචක මගින් ජල, වායු, ශිලා ගෝලයන්ට බලපෑම් ඇති වීම

1. ශිලා ගෝලය

- ජීවින්ගේ වාස භූමියයි
- මානව ක්‍රියාකාරකම් වැඩි ප්‍රමාණයක් ශිලා ගෝලය මත සිදුවේ.

* මිනිස් අවශ්‍යතාවන් ඉටු කර ගැනීමේ දී ශිලා ගෝලයට විවිධ බලපෑම් සිදුවේ.

උදා- ඛනිජ සම්පත් ලබා ගැනීමට පොළව කණින විට භූමිය හායනය වීම

මතුපිට භූ දර්ශනය වෙනස් වීම

භූ ගත ජල මට්ටම් වෙනස් වීම

වනාන්තර එළි කර භූමිය නිරාවරණය කිරීමෙන් පාංශු බාදනය

2. වායු ගෝලය

- ජීවින්ගේ ස්වසනයට අවශ්‍ය ඔක්සිජන් සැපයීම
- ප්‍රභාසංස්ලේෂණයට අවශ්‍ය කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායුව සැපයීම

* වායුගෝලීය සංයුතිය වෙනස්වීමට බලපාන්නා වූ මානුෂ ක්‍රියාකාරකම් මෙන්ම ස්වාභාවික ක්‍රියාවලීන්ද ඇත.

මානුෂ ක්‍රියාකාරකම්

වනාන්තර විනාශ කිරීම

විවිධ අපද්‍රව්‍ය පිලිස්සීම

කර්මාන්තශාලාවලින් පිටවන අහිතකර දුම්

ස්වාභාවික ක්‍රියාවලි

ගිනි කඳු පිපිරීමෙන්

වගුරු බිම් ආශ්‍රිතව මිනිස් වායුව පිටවීම

3. ජල ගෝලය

- ජලය කිරීම සඳහා
- ජල විදුලිය නිපදවීම
- ප්‍රවාහනය සඳහා
- ගෘහස්ත කටයුතු සඳහා
- සඳහා කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා
- කාර්මික කටයුතු සඳහා

* ජලයේ ගුණාත්මක බව අවම වීමට බලපාන හේතු

කර්මාන්ත ශාලාවලින් පිට කරන අපිරිසිදු ජලය ජල මූලාශ්‍රවලට එක් කිරීම

වගා කටයුතුවලදී පසට එක් කරන පොහොර හා කෘෂි රසායන ජලයට එක්වීම

සමස්ත ගෝලීය ජල ප්‍රමාණයෙන් මිනිසාට භාවිතයට ගත හැකි මතුපිට මිරිදිය ජල ප්‍රමාණය වන්නේ 1 ක් % පමණකි.

4. ජෛව ගෝලය

- ප්‍රභාසංස්ලේෂණ ක්‍රියාවලිය

* ජෛව ගෝලයේ සීමාවන්

වායු ගෝලයේ පක්ෂීන් පියාසර කරන සීමාව

ශිලා ගෝලයේ ශාකවල මුල් විහිදෙන පාංශු ජීවීන් වෙසෙන සීමාව

ජල ගෝලයෙහි ප්‍රභාසංස්ලේෂණය සඳහා අවශ්‍ය හිරු එළිය ලැබෙන මුහුදු පතුල් සීමාව

ක්‍රියාකාරකම්

01. පෘථිවියෙහි උප පද්ධති හතර නම් කර ඒවා අතර පවතින අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය පැහැදිලි කරන්න

02. මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් මගින් ශිලා ගෝලයට සිදුවන බලපෑම් තුනක් ලියා එකක් පැහැදිලි කරන්න

03. පෘථිවි වායු ගෝලයේ එක් එක් ස්ථරයන්හි ලක්ෂණ වගුගත කරන්න

04. මිනිසාට වායු ගෝලයෙන් ඇති ප්‍රයෝජන තුනක් හා මිනිසාගෙන් වායු ගෝලයට සිදුවන අහිතකර බලපෑම් හතරක් ලියන්න

05. ජල ගෝලය දූෂණය වලක්වා ගැනීමට ගත හැකි ක්‍රියා මාර්ග තුනක් ලියා පැහැදිලි කරන්න.

06. ජල චක්‍රය ඇඳ නම් කරන්න.

07. ජෛව ගෝලයේ සීමාවන් නම් කරන්න

08. වර්තමානයේ බොහෝ මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් ජෛව ගෝලයට බලවත් තර්ජනයක් වන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.